نام درس تحلیل سیستمهای انرژی پروژه پایانی تحليل چرخهي عمر سيستمهاي فتوولتائيك دانشجويان: بهروز مهدىزاده خرمي پویا بیگحیدری استاد: دکتر عباس رجبی

فهرست مطالب

.مه	
هیم کلی تحلیل چرخهی عمر	مفاه
ع نیروگاههای خورشیدی	انواع
يف هدف و محدوده	تعري
ارچوب کلی پروژه	چها
بد پنل فتوولتائیک	تولي
))BG	OS
لونقل و بستهبندی	حمإ
هبرداری و نگهداری	بهره
ىبدن و دفع زبالهها	برچ
جودی چرخهی عمر	موج
٢۴EPI	ВТ
ابی اثرات	ارزيا
جه گیری	نتيج
w _K	1.

۱) مقدمه

زندگی مدرن باعث بهبود کیفیت زندگی شده و انرژی الکتریکی را به نیاز اساسی همهی افراد تبدیل کرده است، هرچند که همهی افراد در کشورهای در حال توسعه و یا جهان سوم نمی توانند در خانههای خود اتصال برق داشته باشند. بین سالهای ۱۹۸۵ و ۲۰۲۰، تولید انرژی الکتریکی جهان از کمتر از ۱۰۰۰۰ به بیش از ۲۵۰۰۰ تراوات ساعت افزایش یافت، یعنی بیش از ۲/۵ برابر در عرض ۲۵ سال، در حالی که تقریباً ۷۰ درصد آن از سوختهای فسیلی (یعنی زغال سنگ، گاز طبیعی و نفت) منشاء می گیرد[1] . همان طور که ذکر شد برق امروزی به شدت به سوختهای فسیلی وابسته است که سهم زیادی در انتشار گازهای گلخانهای و درنتیجه افزایش گرمایش جهانی دارد. واقعیت دیگر این است که منبع سوختهای فسیلی در حدود ۵۰ سال آینده کاهش مییابد[2]. این وضعیت ناگوار دانشمندان را به جستجوی منابع انرژی جدید و تجدیدپذیر سوق داده است. انرژی تجدیدپذیر نوعی انرژی است که از یک منبع پیوسته و تکرارشونده در طبیعت/محیط تولید می شود. تولید انرژیهای تجدیدپذیر میتواند به همان میزان استفاده از آنها باشد. انرژی تجدیدپذیر میتواند از هوا، آب، زمین و خورشید باشد. یکی از این انرژیهای تجدیدپذیر توسط خورشید و منبع نامحدود نور تابیدهشده از آن تامین میشود. استفاده از اشعهی خورشید برای گرمایش توسط رومیان در حدود قرن اول تا چهارم انجام شده است[3]. ادموند بکرل در سال ۱۸۳۹ به اثر فتوولتائیک (PV) پی برد، اما سال ۱۹۵۴ به عنوان زمان تولد فناوری فتوولتائیک در نظر گرفته شد، زیرا در آن سال داریل چاپین، جرالد پیرسون و کالوین فولر یک سلول فتوولتائیک از سیلیکون ساختند و به عنوان اولین سلول خورشیدی که توانایی تبدیل اشعهی خورشید به الكتريسيته را دارد ثبت كردند و از زمان اين اختراع، كاربرد سيستم PV به شدت افزايش يافته است[4][3]. هر روز خورشيد انرژی عظیمی را برای تمام موجودات زندهی روی زمین ارسال می کند و انرژی تولیدی خورشید در یک ساعت می تواند انرژی کافی برای یک سال را تامین نماید. اثر فتوولتائیک تبدیل انرژی برداشتشده از خورشید به برق مستقیم است. این نوع انرژی تجدیدپذیر جایگزین جذابی برای جایگزینی سوخت فسیلی است زیرا ایمن تر، بدون آلودگی، قابل اعتمادتر، بدون تعمیر و نگهداری و عمر طولانی حدود ۲۰ تا ۳۰ سال در نظر گرفته می شود. اثر فتوولتائیک تبدیل انرژی برداشت شده از خورشید به برق به طور مستقیم است. سیستم PV را میتوان در هر جایی که نور خورشید به آن برسد نصب کرد و این برای کشوری با نور خورشید فراوان، یک منبع انرژی عالی است. با این حال، سیستم PV یک اشکال نیز دارد. خورشید فقط در روز می تابد، بنابراین باتریها برای پشتیبانی از آن موردنیاز هستند اما باتری ها در مقایسه با طول عمر PV عمر کوتاهی دارند و منجر به دفن زبالههای سمی در زمین میشوند.

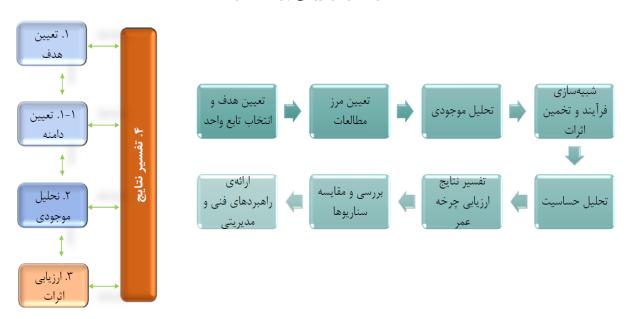
واقعیت این است که همهی پرتوهای خورشید را نمیتوان به الکتریسیته تبدیل کرد، فقط آنهایی که انرژی بیشتری از انرژی PV این یکی از عوامل موثر بر کارایی سیستم PV است (5]. (bandgap دارند میتوانند تبدیل شوند. مواد مورد استفاده در ساخت ماژول PV نیز یکی از عوامل موثر بر کارایی سیستم که است (5]. (bandgap یا شکاف انرژی حداقل مقدار انرژی موردنیاز برای رهاشدن یک الکترون از حالت مقید است. هنگامی که انرژی شکاف نواری برآورده می شود، الکترون به حالت آزاد برانگیخته می شود و بنابراین می تواند در رسانایی شرکت کند) تجزیه و تحلیل چرخهی حیات (LCA) تحلیلی است برای ارزیابی جنبههای زیستمحیطی و اثرات بالقوهی مربوط به یک محصول با بررسی موجودی ورودیها و خروجیهای کل سیستم، اثرات زیستمحیطی مربوط به آن ورودیها و خروجیها و در نهایت تعیین پایداری آن محصول. LCA استاندارد 180 14040 را برای تجزیه و تحلیل محیطزیستی در نظر گرفته است. این تجزیه و تحلیل برای کل مدت زمان چرخهی عمر یک محصول به کار گرفته شده و به عنوان گهواره تا گور شناخته می شود، از انتخاب مواد تا زمان دفع [7][6]. نیاز است برای سیستم PV به عنوان یک انرژی تجدیدپذیر نوظهور از طریق یک تجزیه و تعلیل محل یک نگاه جامع و کلی نسبت به کل چرخهی عمر آن از جمله اثرات آن بر محیط زیست، امکان سنجی و پایداری حاصل شود. این پژوهش تجزیه و تحلیل LCA سیستم PV را از انتخاب مواد، فرآیند تولید، اجرا، و دفع مورد بحث قرار میدهد.

قسمت عمده ی مطالب مربوط به گزارش سال ۲۰۱۹ APEC میباشد. این گزارش با بررسی شش مورد مطالعاتی، سه نوع سیستم خورشیدی که در کشورهای مالزی و تایلند و اندونزی اجرا شدند را مورد مقایسه قرار میدهد.

۲) مفاهیم کلی تحلیل چرخهی عمر

ارزیابی چرخه ی حیات (LCA) رویکردی برای پیادهسازی سیستم مدیریت زیستمحیطی است که شامل ارزیابی کمی تأثیر کلی محصول بر محیطزیست می شود. انرژی موردنیاز و انتشارات در کل چرخه ی عمر محصول (شامل ساخت، حمل و نقل، استفاده، دفع و غیره) تخمین زده می شود تا بتوان چنین ارزیابی را امکانپذیر کرد و نتایج را می توان برای ارزیابی های زیستمحیطی مرتبط مورد استفاده قرار داد. با این حال، از آنجایی که چرخه ی عمر به طیف وسیعی از متغیرها مرتبط و پیچیده است، درک اهمیت دقیق نتایج دشوار می باشد. بر این اساس، تعیین هدف برای ارزیابی بسیار مهم است. یک اپراتور LCA باید تحقیقاتی را اجرا کند که با هدف مطابقت داشته باشد و نتایج را به طور مناسب تفسیر کند. نمای کلی تجزیه و تحلیل چرخه ی عمر شامل چهار مرحله ی اصلی است که در شکل ۱ به شرح زیر نشان داده شده است: ۱. تعیین هدف و دامنه ۲. تجزیه و تحلیل موجودی ۳. ارزیابی اثرات و ۴. تفسیر نتایج. نتایج تجزیه و تحلیل موجودی به عنوان داده های موجودی چرخه عمر (LCI) موجودی متوجه شوند که بین چهار مرحله ی فوق حالت رفتوبرگشتی و پویا وجود دارد. مثلا اگر در مرحله ی تحلیل موجودی متوجه شوند که امکان دستیابی به دادههای یک نوع خاص از انتشارات وجود ندارد به مرحله قبل برمی گردند و دامنه ی مطالعه را تغییر می دهند.

شکل ۱: مراحل ارزیابی چرخهی عمر

LCA برای هر محصول یا خدمتی قابل اجرا است، اما نتایج آن تحت تأثیر اهداف، فرضیات، در دسترس بودن داده ها و دقت قرار می گیرد. از این رو، تعمیم این روش به سادگی امکان پذیر نیست. در نتیجه، اپراتورها و کاربران LCA باید به درستی محدودیتهای آن و مفروضاتی را که می توان از نتایج آن استخراج کرد را درک کنند. ملزومات LCA در ISO 14040 و ISO بایجاد ساختار می کند. با انجام LCA، مزایایی مانند ایجاد ساختار

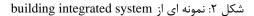
برای دادههای پیچیده ی بزرگ، مقایسه محصول با سایر محصولات جایگزین، و در عین حال تسهیل فرآیند ارزیابی و سنجش حاصل می شود. در جامع ترین حالت چرخه ی عمر فتوولتائیکها از استخراج مواد خام (گهواره) شروع می شود و با دفع (گور) یا بازیافت و بازیابی (گهواره) اجزای PV به پایان می رسد و به همین دلیل به آن تحلیل گهواره تا گور و یا گهواره تا گهواره نیز می گویند.

۳) انواع نیروگاههای خورشیدی

در حالت کلی نیروگاههای خورشیدی به دو دستهی حرارت خورشید و پدیدهی فتوولتائیک تقسیم می شوند. دستهی اول، که در آن از حرارت خورشید استفاده می شود، در ایران و جهان رایج نمی باشد، طوری که حدود ۹۵٪ از نیروگاههای کشور بر مبنای پدیده ی فتوولتائیک احداث شدهاند. در یک تقسیم بندی کلی سیستمهای فتوولتائیک به دو دسته ی متصل به شبکه -on) و مستقل از شبکه (off-grid) تقسیم می شوند. به عنوان نمونه دو دسته بندی دیگر سیستمهای فتوولتائیک در ادامه تشریح شدهاند.

دستهبندی سیستمهای فتوولتائیک بر مبنای مکان نصب:

- (ground-mounted) نصبشده روی زمین
- ۲) نصبشده روی پشتبام مسطح (flat-roof mounted)
- ۳) نصبشده روی پشتبام شیبدار (slanted-roof mounted)
- (building integrated system) نصبشده روی ساختمانها (۴
- در شکل ۷ نمونه ای از building integrated system در بارسلونا مشاهده می شود.

تحلیل چرخهی عمر سیستمهای فتوولتائیک

دقت شود که این یک دستهبندی کلی است و مثلا ground-mounted هم می تواند به حالتهای زمین صاف و شیبدار تقسیم شود.

دستهبندی سیستمهای فتوولتائیک بر مبنای مصرفکنندهی نهایی[8]:

۱) سیستمهای مسکونی (Residential systems): بر روی ساختمانهای جداگانه نصب میشوند و تا ۲۰ کیلووات ظرفیت دارند.

۲) سیستمهای تجاری (Commercial systems): بر روی ساختمانهای تجاری، اداری، مدارس، بیمارستانها و خردهفروشیها نصب میشوند و تا ۱ مگاوات ظرفیت دارند.

۳) Utility systems: بر روی پشتبام و یا زمین نصب شده و ظرفیت ۱ مگاوات و یا بالاتر دارند.

۴) Off grid applications: به شبکه متصل نیست و در ظرفیتهای مختلفی طراحی میشود.

از بین موارد فوق سیستمهای مسکونی بیش ترین سهم را به خود اختصاص دادهاند و بیش از ۴۰٪ PV های نصب شده در این دسته قرار می گیرند.

۴) تعریف هدف و محدوده

در اجرای این پروژه اهداف زیر مدنظر بوده است:

الف) توسعهی ارزیابی سیستمهای فتوولتائیک از طریق تجزیه و تحلیل چرخهی عمر (LCA) از گهواره تا گور to grave) to grave)

ب) شناسایی سیتمهای فتوولتائیک با قابلیت اجرا و پایداری و دوام بیشتر بر اساس شاخص ارزیابی تاثیر پتانسیل گرمایش جهانی (GWP) و بازگشت سرمایه

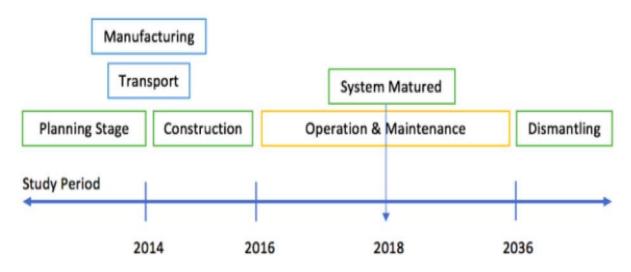
ج) تعیین و درک تاثیر سیستمهای PV و مشارکت آنها در حرکت به سمت جامعهی کم کربن.

د) القا و تزریق LCA به عنوان ابزاری برای توسعه ی سیاستهای فتوولتائیک در منطقه ی APEC

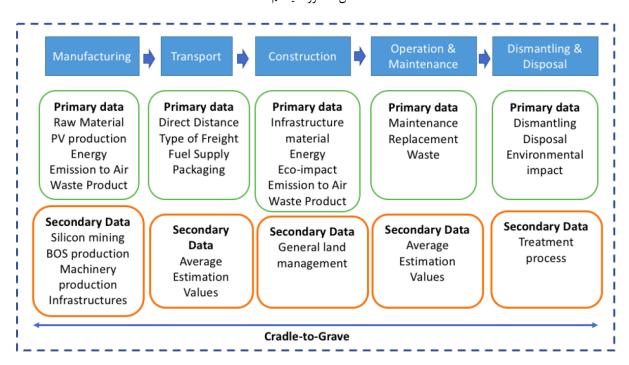
تعریف هدف و معدوده برای درک تأثیر چرخهی حیات سیستمهای خورشیدی از زمان ساخت تا پایان عمر آنها (از گهواره تا گور) بیان شده است. مطالعه ی چرخه عمر باید یک روش مبتنی بر فرآیند باشد. مطالعات موردی پروژه شامل سه سیستم فتوولتائیک است که یک مزرعه ی خورشیدی با تولید برق بیش از ۱ مگاوات پیک بوده و بر روی زمین راه اندازی شده است، یک پشت بام خورشیدی با تولید برق در محدوده ۵۰۰ مگاوات پیک تا ۱ مگاوات پیک (MWp) و یک سیستم خورشیدی مستقل (stand alone) برای برق رسانی روستایی با تولید برق کمتر از ۱۰۰ کیلووات پیک تا ۵۰۰ کیلووات پیک. لازم به ذکر است که LCA ها معمولاً مواردی مانند تأثیرات اجتماعی یا ملاحظات مالی را مورد توجه قرار نمی دهند. سه سیستم PV مورد اشاره بر مبنای شاخصهای پتانسیل گرمایش جهانی و چرخه ی انرژی (energy cycle) و با استفاده از نرمافزار SIMAPRO اکسل مورد بررسی قرار گرفتند.

محدوده ی زمانی مطالعه هم با فرض عمر ۲۵ سال برای تمام سیستمهای فتوولتائیک در سه مورد مطالعاتی است. برنامه ی زمانی مطالعه موردی پروژه در شکل ۳ نشان داده شده است. مرز سیستم برای همه ی مطالعات موردی پروژه در شکل ۳ نشان داده شده است. مرز سیستم برای همه ی مطالعات موردی بروژه در شکل ۳ نشان داده شده است. مهره برداری و نگهداری و برچیدن و دفع می شود. مرز مطالعاتی سیستم از گهواره تا گور در نظر گرفته شده است که شامل تولید(manufacturing)، حمل و نقل (transport)، ساختوساز (construction)، بهره برداری و نگهداری (dismantling&disposal) و برچیدن و دفع (dismantling&disposal) می باشد. (دقت شود که مرحله ی استخراج درون فاز manufacturing موردبررسی قرار گرفته شده است. شکل ۴ مرز سیستم را نشان می دهد.

شكل ٣: برنامهي زماني پژوهش انجامشده

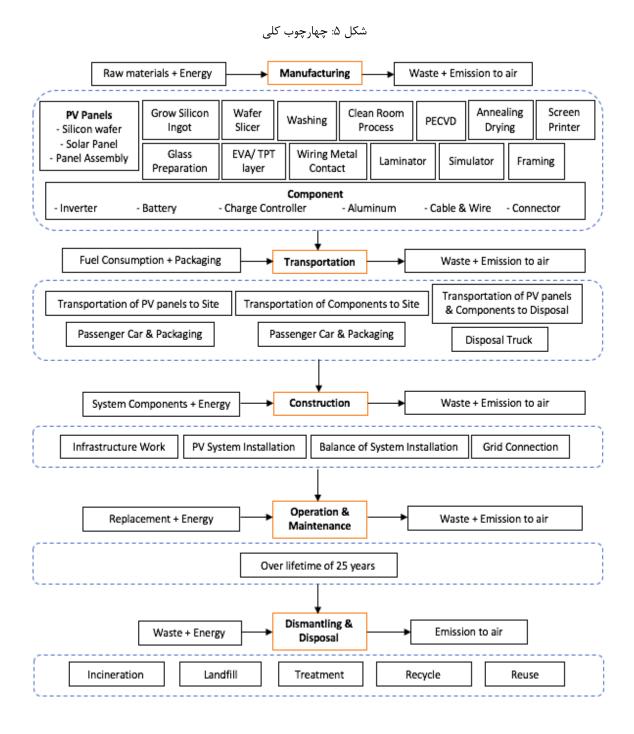
شکل ۴: مرز سیستم

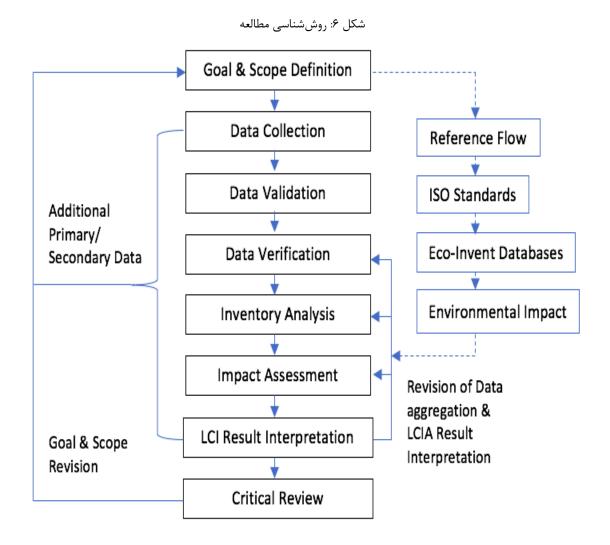
۵) چهارچوب کلی پروژه

در LCA نیاز به یک جریان مرجع عملکردی داریم (standard flow of functional unit) در این پژوهش و بر اساس استانداردهای Iso بر روی تولید برق سه نوع سیستم فتوولتائیک تحت شرایط آب و هوایی مشابه، با اثرات زیستمحیطی و ردپای کربن مطابق ۲۵ سال طول عمر سیستم بر مبنای تولید توان ۱ کیلووات پیک (1 KWp) نرمالایز میشوند. ویژگیهایی که در واحد عملکردی کمیسازی میشوند عبارتند ار: تولید توان PV های تک کریستال و پلی کریستال، اثرات محیطزیستی، چرخهی اقتصادی، BOS و تعمیر و نگهداری. علاوهبرآن مواردی مانند اقتصاد منطقه، طول عمر ۲۵ سال و حمل و نقل نیز در محدوده ی مورد مطالعه لحاظ شدند. دادههای اولیه (primary data) از بازدید از سایتها و مشاهدات دست آمده است. به دست آمده است.

بر اساس مرزهای سیستم، چهارچوب چرخهی عمر کل مطالعه همانطور که در شکل ۵ نشان داده شده، توسعه یافته است. این چهارچوب تمام جریان فرآیند و محصولات مشترک را برای LCA پوشش می دهد. تمام فازها و ورودیها و خروجیهای مربوط به آنها در شکل مشخص است. فاز تولید شامل جریانهای مواد خام و مصرف انرژی به عنوان ورودی و جریانهای خروجی مثل زبالههای جامد و انتشار به هواست. (در این فاز جمعآوری دادههای اولیه شامل استخراج سیلیکون نیست و از دیتابیسهای نرمافزار استفاده شده است). مرحلهی حمل و نقل شامل انتقال تجهیزات و پنلها از محل ساخت به سایت اجرا و همینطور از سایت به محل دفن. در این فاز مصرف سوخت و بسته بندی به عنوان ورودی است و زبالههای جامد و انتشار به هوا به عنوان خروجی. اجزای سیستم و انرژی به عنوان ورودیها در نظر گرفته میشوند و خروجی هم مانند حالتهای قبل شامل زبالههای جامد و انتشار به هواست. فاز ساختوساز شامل مواد و مصالح پایهای و کارهای فلزی و مصرف انرژی توسط ماشین آلات و اثرات محیط زیستی ناشی از پاکسازی زمین است که اجزای سیستم و انرژی ورودیهای سیستم را تشکیل میدهند و خروجیها هم محیط زیستی ناشی از پاکسازی زمین است که اجزای سیستم و انرژی ورودیهای سیستم را تشکیل میدهند و خروجیها هم مانند مراحل قبل میباشند. در نهایت در مرحهی برچیدن و دفع که با توجه به شرایط مورد مطالعاتی می تواند یکی از حالتهای سوزاندن و دفن در زمین و بازیافت و استفادهی مجدد باشد زبالههای جامد و انرژی به عنوان ورودی و انتشار به هوا به عنوان خروجی در نظر گرفته می شوند.

فرآیند جمعآوری دادههای اولیه از سایت شامل سه مرحله ی ۱) حملونقل و بستهبندی و Validation(۲) و تایید (verification) دیتاها از ۳) اجرا و بهرهبرداری و تعمیر و نگهداری میباشد. علاوه بر آن اعتبارسنجی (validation) و تایید (tecinivent) دیتاها از طریق استانداردهای ایزو و دیتابیس Ecoinvent انجام میشود. در نهایت نتایج به طور انتقادی توسط کارشناسان و ذینفعان بررسی میشود تا کل یافتههای مطالعه نهایی شود.

۶) تولید پنل فتوولتائیک

سیلیکون دومین عنصر فراوان در پوستهی زمین است که تقریبا ۲۶٪ از آن را تشکیل می دهد. سیلیکون به طور طبیعی به شکل عنصری خود وجود ندارد، بلکه به صورت دی اکسیدسیلیکون (SiO2) در ماسه، سنگ و کوارتز وجود دارد. دی اکسید سیلیکون باید به سیلیکون عنصری (Si) با سطوح بسیار کم آلاینده تبدیل شود تا در کاربردهای PV مفید باشد. اولین مرحله در این فرآیند تصفیه، تولید سیلیکون با گرید متالورژیکی است (MG-Si) که دارای خلوص ۹۸ تا ۹۹ درصد می باشد. اما این درصد خلوص برای کاربرد سلول خورشیدی کافی نیست. فرآیند خالصسازی آنقدر ادامه می یابد تا به درصد ۱۹۹۹۹۹۹ (six ۹۹۹۹۹۹ این درصد خلوص بالا SoG-Si) solar grade silicon می گویند. در حال حاضر دو روش مهم برای خالصسازی وجود دارد. یک مسیر متالورژیکی و یک مسیر شیمیایی که عبارتند از فرآیند از فرآیند Telkem Solar که در حال حاضر روش دوم برای تولید SoG-Si های تجاری متداول تر می باشد. البته این روش دو ایراد بزرگ هم دارد. قیمت بالای راکتور زیمنس و نیاز این فرآیند به مقدار بالای انرژی.

سلولهای فتوولتائیک مبتنی بر سیلیکون را میتوان به سه نوع تک کریستالی (Mono Crystalline)، پلی کریستالی پلی کریستالی (Silicon Ribbons)، پلی کریستالی (Silicon Ribbons) تقسیم کرد، اگرچه تمام آنها از یک مادهی

سیلیسی مشابه هستند. به عنوان نمونه فرآیند ساخت PV تککریستالی به ۵ مرحله تقسیم می شود که عبارتند از: رشد شمش، تولید ویفر، کپسوله سازی ماژول، مونتاژ پنل و ضایعات تولید.

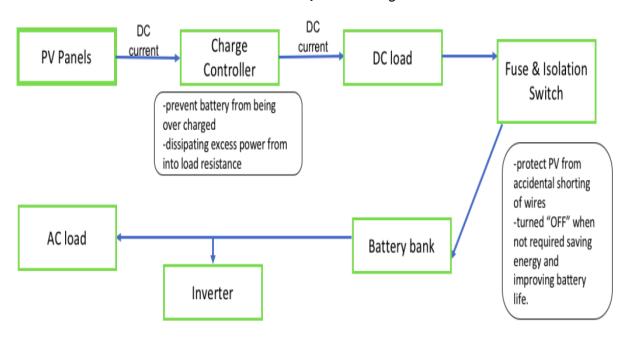
Balance of system (BOS) (Y

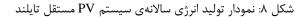
BOS عبارت است از ساختار نصب، سیم کشی و کابل، اینور تر، باتری و سایر اجزای الکترونیکی که بستگی به نوع سیستم از نظر نصب دارند. در ادامه به عنوان نمونه نمای BOS سه سیستم مورد بحث در تایلند و اندونزی و نیز نمودار تولید توان سالانهی آنها مشاهده می شوند.

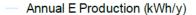
۱-۷ سیستم خورشیدی مستقل (SAPV) میستم خورشیدی

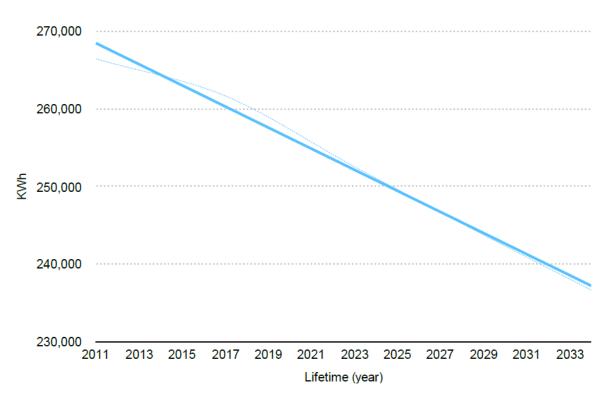
سیستم PV مستقل میباشد که به شبکهی برق متصل نیست. سیستمهای مستقل معمولا کوچک بوده و ترجیح داده می شود که در مناطق روستایی نصب شوند تا بدون در نظر گرفتن سود اقتصادی، نیاز انرژی را تامین کنند. در این مرحله، اگر تقاضا زیاد باشد، مواردی وجود دارد که با در دسترس بودن فضای زمین و سرمایه گذاری اولیه، به یک مزرعه خورشیدی مستقل تبدیل می شود. سیستم های مستقل از نظر اندازه و کاربرد بسیار متفاوت هستند، از ساعت های مچی یا ماشین حساب گرفته تا ساختمان های دورافتاده یا فضاپیماها. اگر قرار باشد معمولا در این سیستمها از باتری برای ذخیره ی انرژی استفاده می شود. در شکل ۷ نمای ساده ای و BOS یک Stand Alone System مشاهده می شود.

شکل ۲: Standalone PV System BOS

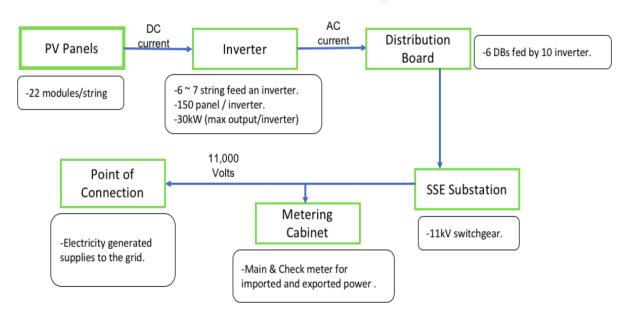

این سایت در سال ۲۰۱۱ نصب شده و با توجه به اطلاعات تولید انرژی در سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۷ تولید توان با ضریب ۰/۳٪ کاهش داشته است. این نسبت می تواند نسبت تخریب پنل در سال باشد و تحت تاثیر متوسط تابش خورشید نیز قرار دارد. بنابراین پیش بینی می شود تولید سالانه در سالهای آینده نیز به این میزان کاهش یابد.

۲-۷ سیستم پشتبام خورشیدی (SRPV) میستم پشتبام خورشیدی

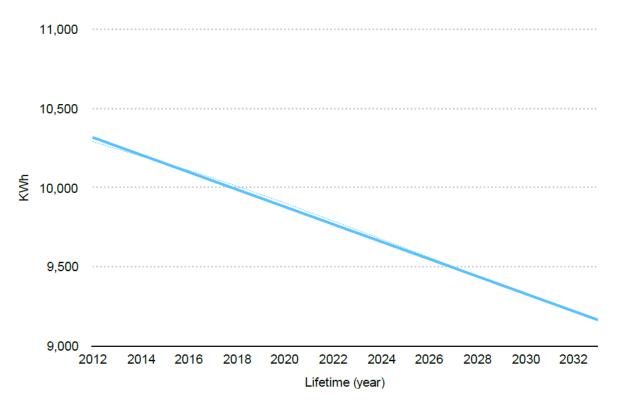
این سیستم به دلیل اشغال فضای بلااستفاده در ساختمان یک سیستم محبوب است. این سیستم اغلب با BIPV(Building این سیستم مستقل معمولی است که به یک ساختمان integrated photovoltaic) ترکیب می شود. Rooftop BOS مشابه یک سیستم مستقل معمولی است که به یک ساختمان موجود اضافه می شود در حالی که BIPV BOS در طول ساختوساز در نما، پنجرهها و سقف ساختمان تعبیه می شود و نیز BOS این دو تفاوت وجود دارد.

شکل ۹: Rooftop PV System BOS

شکل ۱۰: نمودار تولید انرژی سالانهی سیستم پشتبام خورشیدی تایلند

Annual E Production (kWh/yr)

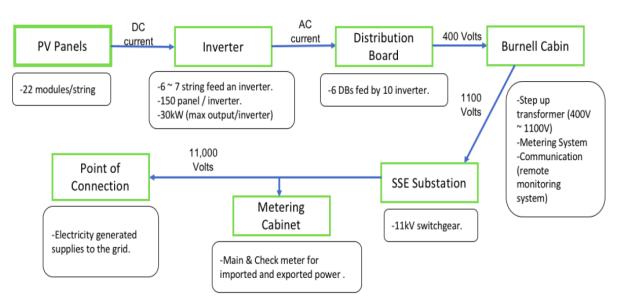

با تموجه به دادههای مربوط به سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۷ ضریب کاهش تولید توان ۴۶٪٪ میباشد.

8-۷- سیستم مزرعهی خورشیدی (SFPV) سیستم مزرعهی

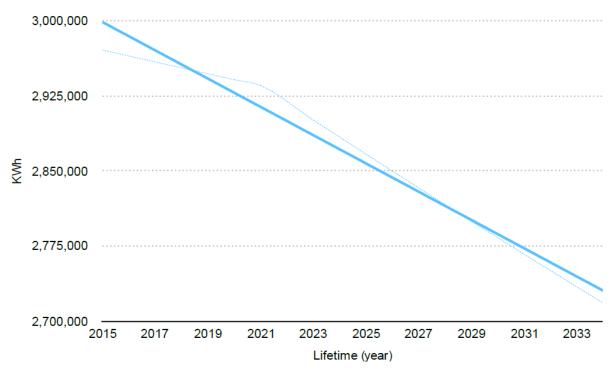
هدف از ساخت یک مزرعه ی خورشیدی برداشت انرژی از خورشید با استفاده از تعداد زیادی پنل خورشیدی در مقیاس بزرگ و فروش آن به شبکه ی برق برای کسب سود است. این سیستم یاعث جذب سرمایه گذاران زیادی به صنعت انرژیهای تجدیدپذیر شده است.

شکل ۱۱: Solar Farm System BOS

شکل ۱۲: نمودار تولید انرژی سالانهی سیستم مزرعهی خورشیدی اندونزی

Annual Energy Production (kWh/yr)

Page 14 | 34

با توجه به دادههای مربوط به سالهای ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ ضریب کاهش تولید توان ۰/۲٪ میباشد.

جدول ۱: پارامترهای سیستمهای مورد مطالعه

	SAPV1	SAPV2	SRPV1	SRPV2	SFPV1	SFPV2
Country	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Indonesia
The module efficiency (%)	15	15	15	15	15	15
Number of PV panel	12	2808	1320	32	29092	8568
Type of PV panel	Mono*	Poly*	Poly	Poly	Mono	Mono
Performance Ratio	0.75	0.75	0.75	0.7	0.75	0.75
Effective area of PV (m²)	19.44	4584	2138	51.48	47129	1388
Solar irradiation (kWh/m²/year)	1573	1772	1685	1772	1573	1826
Degradation per year (%)	0.59	0.3	0.23	0.46	0.59	0.2

^{*} Mono = Monocrystalline PV & Poly = Polycrystalline PV

۸) حملونقل و بستهبندی

وسایل نقلیه به عنوان یکی از مهمترین منابع آلایندهی هوا و مصرف کنندگان انرژی سوخت فسیلی در شهرهای بزرگ محسوب میشوند. جهت محاسبهی مقدار انرژی مصرفی و آلایندهی منتشرشده توسط وسایل نقلیه از فرمولهای زیر استفاده می شود:

Energy consumption = F * E

GHG emissions = F * G

F: كل سوخت مصرفي وسيلهي نقليه بر حسب ليتر

E: ضریب انرژی سوخت مصرفی

ن ضریب انتشار گازهای گلخانهای سوخت مصرفی G

بسته بندی به طور کلی جدا نگه داشته شده و به عنوان ورودی و خروجی مکمل استفاده می شود. و با توجه به نوع محصول و بسته بندی مورد استفاده و با توجه به ضرایب جدول Danish packaging statistics for 2004 به عنوان ورودی ها و خروجی های مکمل اضافه می شوند.

جدول ۲: Danish packaging statistics for 2004

Product Group/Packaging	Plastic (kg)	Paper (kg)
Packaging product of plastics	0.002	0.008
Other plastic products	0.003	0.007
Flat glass	0.003	0.005
Al, copper, lead, zinc, tin	0.001	
Tools	0.021	0.041
Wire product	-	0.001
Pumps and compressors	0.007	0.007
Furnace and Machinery	0.003	0.005
Electric domestic appliances	0.014	0.021
Insulated wires and cables	-	0.023
Accumulators and batteries	-	0.016
Electronic component	0.014	0.038
Other electrical equipment	0.001	0.006
Other manufactured goods	0.014	0.023
Other fabricated metal products	0.004	0.007
Other chemical products	0.030	0.006

۹) بهرهبرداری و نگهداری

ماژولهای فتوولتائیک به دلیل عملکرد بدون انتشارشان در طول عمر ۲۵ تا ۳۰ سال به خوبی شناخته شدهاند. ماژولها در داخل دو ماژول شیشهای محصور و مهروموم شدهاند و بنابراین حین استفاده از ماؤولها هیچ انتشار موردانتظاری وجود ندارد. در سال ۲۰۱۲ NREL تزارش مطالعات بلندمدت قابلیت اطمینان ماژولهای فتوولتائیک را منتشر کرد که نشان می دهد نرخ تخریب پنلها بهطور پیوسته بهبود پیدا می کند (با تولیدکنندگانی که طول عمر بیشتر از ۲۵ سال را برای پنلهای خود پیشنهاد تخریب پنلها بهطور پیوسته بهبود پیدا می کند (با تولیدکنندگانی که طول عمر بیشتر از ۲۵ سال را برای پنلهای خود پیشنهاد می دهند، هر چند که تعداد بسیار کمی از نیروگاههای فتوولتائیک برای چنین مدت طولانی برای تایید این گارانتی وجود داشته اندان دانستن قابلیت اطمینان بلندمدت برای صنعت PV بسیار مهم است، چون بر عمر سیستم PV تاثیر گذاشته و ملاحظات مربوط به هزینه را تغییر می دهد. اجرای آزمایشی به این نتیجه رسیده است که کاهش و تلفات در حداکثر توان تقریبا به طور کامل به دلیل تلفات در جریان اتصال کوتاه است و این تلفات برای پنلهای تک و پلی کریستالی تقریبا یکسان است و سطح از آلودگی و اجتناب از قرارگیری در سایه است. بهعلاوه پنلهای خورشیدی به تدریج در اثر اشعهی ماوراءبنفش، باران، مطح از آلودگی و اجتناب از قرارگیری در سایه است. بهعلاوه پنلهای طولانیمدت نشان میدهند که تخریب ماژولها برای ۱۰ خاک، نوسانات دما، تگرگ و باد آسیب می بینند. دادههای آزمایشهای طولانیمدت نشان میدهند که تخریب ماژولها برای ۱۰ می تواند در محدوده ۴ تا ۷ درصد باشد که کمتر از تخریب ۱۰ درصدی که در حال حاضر توسط اکثر سازندگان تضمین سال می تواند در محدوده ۴ تا ۷ درصد باشد که کمتر از تخریب ۱۰ درصدی که در حال حاضر توسط اکثر سازندگان تضمین

تحلیل چرخهی عمر سیستمهای فتوولتائیک

شده میباشد. مطالعات NREL نرخ تخریب کمتر از ۵٪ در سال را پیشنهاد میدهد. برای بهدستآوردن تخمین دقیق از مقدار توان و بنابراین درآمد قابل انتظار هر سال پس از نصب دستورالعملهای روششناسی تحلیل چرخهی عمر که توسط IEA توان و بنابراین درآمد قابل انتظار هر سال پس از نصب دستورالعملهای روششناسی تحلیل چرخهی عمر که توسط PVPS Task منتشر شده امید به زندگی که در مطالعات ارزیابی چرخهی عمر اجزا و سیستمهای فتوولتائیک را به شرح زیر توصیف میکند.

- >> ماژول: ۲۵ سال (تک کریستال و پلی کریستال)
- >> اینورتر: ۱۵ سال برای سیستمهای PV کوچک و ۳۰ سال برای برای نیروگاههای بزرگ
- >> استراکچر: ۳۰ سال برای برای نصب روی پشتبام و نما و بین ۳۰ تا ۶۰ سال برای نصب روی زمین بر روی تکیه گاههای فلزی
  - >> کابل کشی: ۳۰ سال با تعمیر و نگهداری دورهای
  - >> باتری: ۵ سال با تعویض و تعمیر و در چرخهی باتری

۱۰) برچیدن و دفع زبالهها

ارزیابی کامل چرخهی عمر از استخراج مواد خام برای محصول اولیه تا پایان عمر و مرحلهی دفع و در صورت لزوم بازیافت ادامه می یابد. بازیافت چالشهایی را به دلیل لایه لایه لایه شدن ماژولها ایجاد می کند. ماژولهای PV که در محلهای دفن زبالههای شهری دفن می شوند خطر نفوذ فلزات سنگین به خاک اطراف را به دنبال دارند. مانند سایر اقلام چندگانه و مواد مخلوط، جداکردن قطعات به طور ایمن و کارآمد می تواند دشوار باشد.

اجزای BOS (اینورتر و ....) و مقدار زیاد شیشههای استفاده شده در ماژولها بخش زیادی از تاثیرات زیستمحیطی سیستمهای PV را تشکیل می دهند. فلزات سنگین و مواد آلی موجود در مواد کپسول (capsule material) ممکن است از ماژولها خارج شده و از محدودیتهای محیطزیستی فراتر روند. اگر این ماژولها به طور ناخواسته به زباله سوزهای شهری ختم شوند، فلزات سنگین به گاز تبدیل شده و کسری از آنها در اتمسفر رها می شوند. رسوب دهنده های الکترواستاتیک می توانند این رهاسازی را به کمتر از ۵.۰ درصد کاهش دهند.

۱۱) موجودی چرخهی عمر (LCI) موجودی چرخه

LCI ورودیها و خروجیهای مواد و انرژی مربوط به چرخهی عمر را کمی میکند. در واقع روششناسی دقیقی است که شامل فهرستی از ورودیها و خروجیهای یک سیستم، اندازه گیری شده در مرزهای سیستم و همچنین اثرات بالقوهی مرتبط با این ورودیها و خروجیهاست.

انرژی ورودی چرخهی عمر (LCIE) انرژی ورودی چرخه

انرژی ورودی را میتوان به دو دستهی زیر تقسیم کرد:

تقاضای انرژی تجمعی Cumulative Energy Demand

embedded energy انرژی تعبیهشده

۱۱-۱- تقاضای انرژی تجمعی Cumulative Energy Demand (CED)

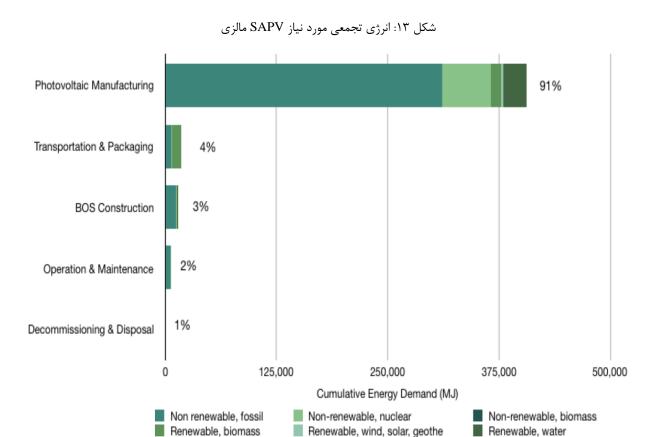
PV را نشان میدهد. انرژی اولیه در طول چرخهی حیات سیستم PV را نشان میدهد. انرژی اولیه (primary energy) در این مورد نشاندهنده ی هر دو حالت تجدیدپذیر و غیرتجدیدپذیر هست که در طول چرخهی حیات سیستم موردنیاز میباشد. در ادامه نمودارهای مربوط به کل انرژی موردنیاز در سه نوع سیستم PV و شش مورد مطالعاتی مشاهده میشوند. انرژی موردنیاز از شش منبع تامین میشود که عبارتند از:

- (Non-renewable, fossil) غير تجديديذير، فسيلى
- >> غیر تجدیدیذیر، هستهای (Non-renewable, nuclear)
- (Non-renewable, biomass) غير تجديديذير، زيست توده <</p>
  - (Renewable, biomass) تجدیدیذیر، زیستتوده
- >> تجدیدپذیر، بادی، خورشیدی، زمین گرمایی (Renewable, wind, solar, geothermal)
  - (Renewable, water) تجدیدیذیر، آبی
  - دستهبندی روند پروژه بر مبنای پنج فاز زیر انجام شده است:
    - (photovoltaic manufacturing) تولید
  - >> حمل ونقل و بستهبندی (transportation and packaging)
    - (BOS construction) BOS نصب <</p>
  - >> بهرهبرداری و تعمیر و نگهداری (operation and maintenance)
    - (decommissioning and disposal) برچیدن و دفع ضایعات

تحلیل چرخهی عمر سیستمهای فتوولتائیک

1-1-۱- سیستم PV مستقل (SAPV)

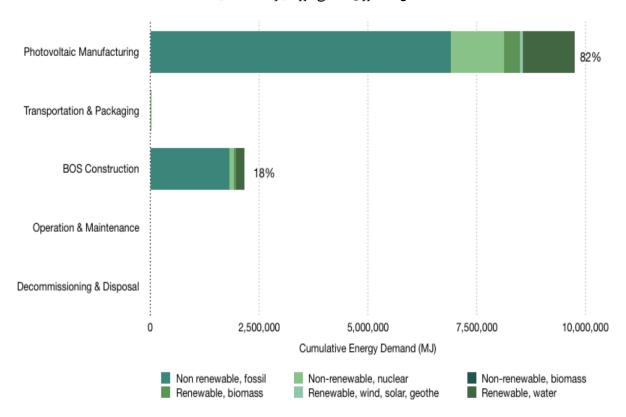
>> مورد مطالعاتی اول (مالزی)

همانطور که از نمودار مشخص است مرحله ی تولید PV ها ،به دلیل تعداد زیاد پنلها، با مصرف ۹۱٪ انرژی بیشترین مقدار را به خود اختصاص داده است. لازم به ذکر است که کل مصرف انرژی در این مورد مطالعاتی ۴۰۵۸۲۷/۲۸ مگاژول می باشد.

>> مورد مطالعاتی دوم (تایلند)

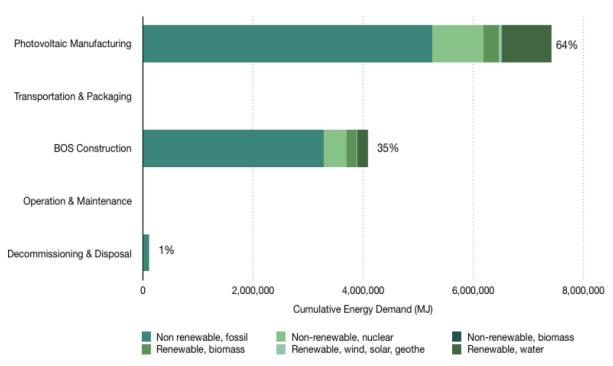

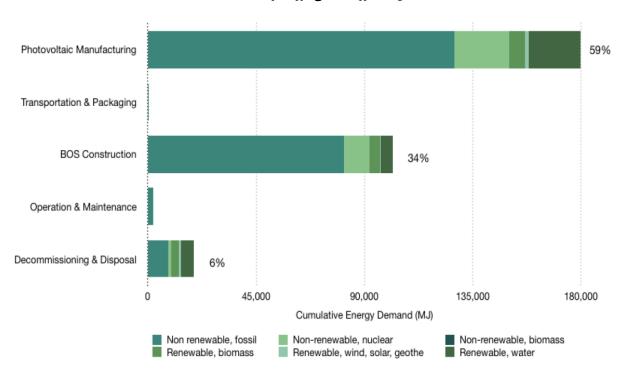
در این مورد هم مرحلهی تولید با ۸۲ درصد بیشترین مقدار مصرف انرژی را به خود اختصاص داده است. مرحلهی نصب BOS با ۱۸ درصد در رتبهی دوم قرار دارد. دلیل تفاوت زیاد درصد BOS در این دو مورد بزرگتربودن سایز نیروگاه تایلند و استفادهی بیشتر از فلزات جهت نصب می باشد.

۱۱-۱-۲ سیستم پشتبام خورشیدی (SRPV)

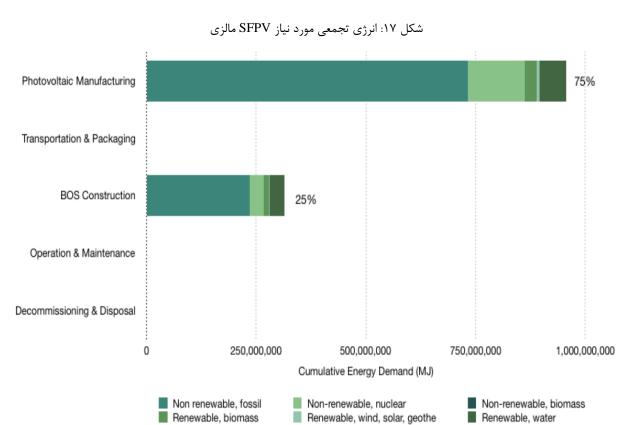
شکل ۱۶: انرژی تجمعی مورد نیاز SRPV تایلند

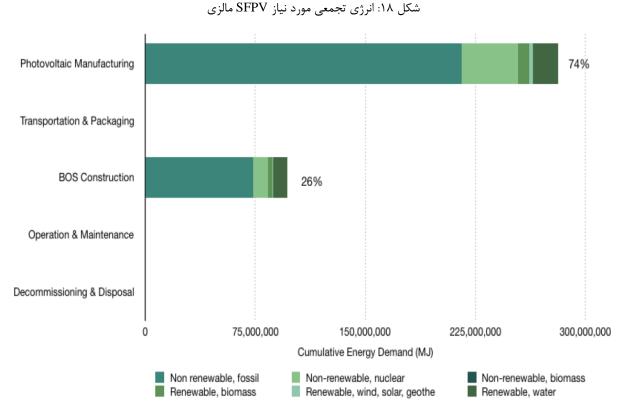

در این سیستم هم بیشترین انرژی مصرفی مربوط به فاز manufacturing میباشد که با ۶۴٪ و ۵۹٪ بیشترین مقدار را به خود اختصاص داده است و فاز BOS construction در رتبهی دوم قرار دارد و میزان انرژی مصرفی در این فاز تقریبا نصف فاز

manufacturing میباشد. در این سیستم سایز اندازه ی نیروگاه مالزی بزرگتر میباشد و احتمالا انتظار آن میرود که درصد فاز BOS construction بیشتر از تایلند باشد اما چون پشت بام مورداستفاده در تایلند به صورت شیبدار بوده و فلزات بیشتری جهت نصب پنلها موردنیاز میباشد درصد این فاز به مورد مالزی که دارای پشت بام مسطح می باشد نزدیک شده است.

۱۱–۱–۳ سیستم مزرعهی خورشیدی (SRPV)

همانطور که از سه سیستم و شش مورد مطالعاتی فوق مشخص است بیشترین مقدار مصرف انرژی مربوط به فاز BOS construction میباشد و پس از آن فاز BOS construction قرار دارد و فاز operation&maintenance کمترین درصد را به خود اختصاص داده است.

۲-۱۱ انرژی تعبیهشده Embedded Energy

Embedded Energy مقدار انرژی مربوط به ساخت مواد و محصولاتی است که برای جایگزینی و نگهداری و تعمیر مواد و اجزای سیستم PV در طول عمر مفید سیستم موردنیاز است و بهطور مستقیم تحت تأثیر عمر سیستم PV قرار دارد. در این پژوهش Embedded Energy مربوط به هر ماده، به انرژی مورداستفاده برای استخراج، پردازش و تصفیه ی آن قبل از استفاده در ساخت محصول اشاره دارد. در جدول ۲ مقدار انرژی و انتشارات تعبیه شده ی مربوط به مواد مختلف مشاهده می شود.

جدول ۳: انرژی تعبیه شده (Embedded Energy)

Materials	Embedded Energy	Carbon Coefficient			
Materials	EE (MJ/kg)	EC (kgCO ₂ /kg)	EC (kgCO ₂ e/kg)		
Aggregate (general)	0.083	0.0048	0.0052		
Aluminum (general)	155	8.24	9.16		
Primary Glass	15	0.86	0.91		
Silicon	2355	-	-		
Lithium	853	5.3	-		
Water	0.01	0.001	-		
Plastic	80.5	2.73	3.31		
Wire	36	2.83	3.02		
	MJ/sqm	KgCO ₂ /sqm			
Monocrystalline PV	4750	242	-		
Polycrystalline PV	Polycrystalline PV 4070		_		

(Energy Payback Time) زمان بازپرداخت انرژی (۱۲

EPBT زمان موردنیاز برای بازپرداخت (جبران) کل انرژی مصرفشده در یک سیستم فتوولتائیک است که بستگی عوامل متعددی از جمله موقعیت جغرافیایی و میزان تابش، اندازهی سیستم، مقدار پنل نصبشده، نوع BOS مورداستفاده، بازده پنل و روش بهرهبرداری و نگهداری دارد.

$$EPBT = \frac{Total \ Enegy \ Consumed \ (kWH)}{Annual \ Power \ Generaion \ (\frac{kWH}{Year})}$$

در جدول ۳ کل انرژی مصرفی و مقدار انرژی تولیدی سالانه و زمان بارپرداخت انرژی برای ۶ مورد مطالعاتی مشاهده می شود. زمان بازپرداخت با لحاظ کردن انرژی مورد نیاز جهت نگهداری به دست آمده است. این مقدار در سطر سوم لحاظ شده است. دقت شود که هر ۱ کیلووات ساعت برابر ۳.۶ مگاژول می باشد.

جدول ۴: EPBT

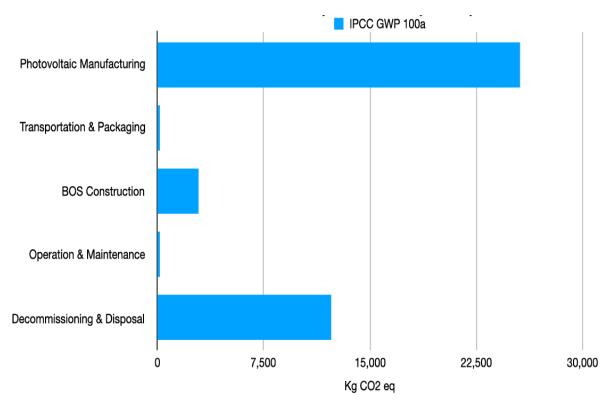
	SAPV1	SAPV2	SRPV1	SRPV2	SFPV1	SFPV2
Total Energy Consumed (MJ)	430985	14352917	8639518	289760	967745012	289607589
Annual Power Generation (kWh)	3348	266450	73000	10290	10120000	2970720
Maintenance (MJ/year)	102	4908	86	92	54813	109
EPBT	36.1	15	32.9	7.84	26.6	27.1

۱۳) ارزیابی اثرات چرخهی عمر (LCIA) ارزیابی اثرات چرخهی عمر

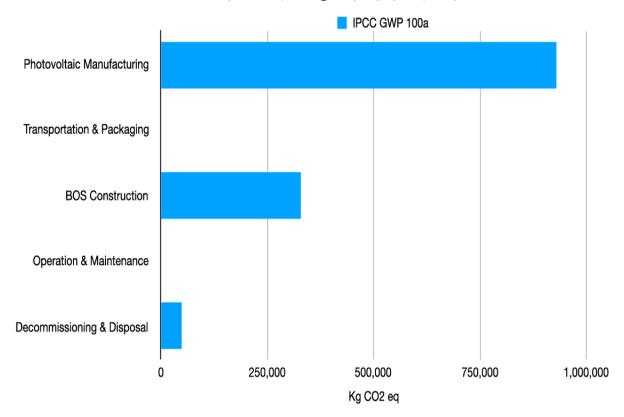
۱-۱۳ چهانی و Global Warming Potential (IPCC GWP 100a) پتانسیل گرمایش جهانی

پتانسیل گرمایش جهانی برمبنای گزارش IPCC 2013 شامل عوامل تغییراقلیم در یک بازه ی ۲۰ ساله است. در ادامه نمودارهای مربوط به اثر GWP برای ۶ مورد مطالعاتی مشاهده می شود.

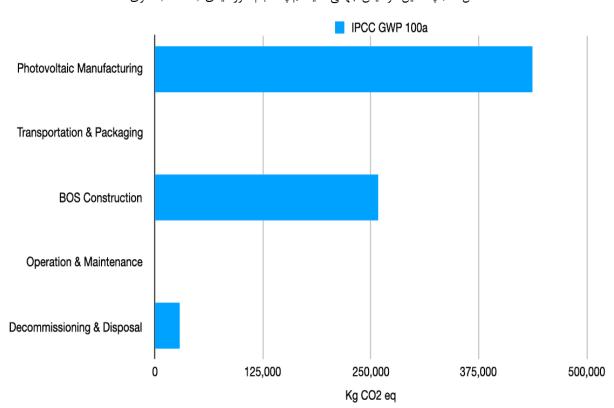
شكل ۱۹) پتانسيل گرمايش جهاني-سيستم PV مستقل (SAPV) مالزي

شکل ۲۰) پتانسیل گرمایش جهانی-سیستم PV مستقل (SAPV) تایلند

شکل ۲۱) پتانسیل گرمایش جهانی-سیستم پشتبام خورشیدی (SRPV) مالزی

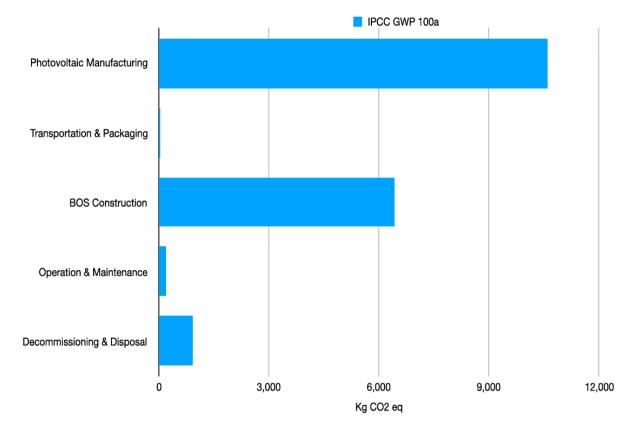

Page 26 | 34

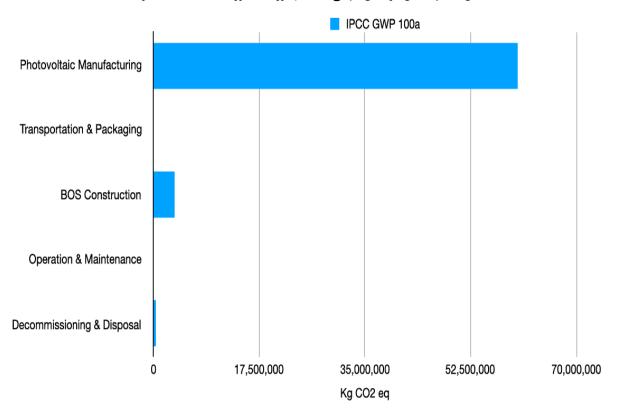
پروژه درس تحلیل سیستمهای انرژی-دانشگاه صنعتی شریف-بهمن ۱۴۰۰

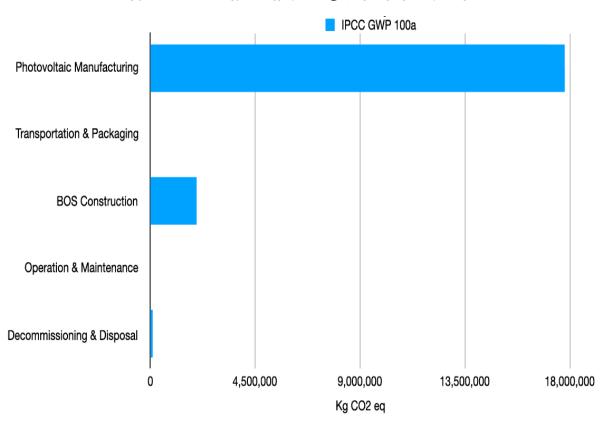

شکل ۲۳) پتانسیل گرمایش جهانی-سیستم مزرعهی خورشیدی (SFPV) مالزی

تحلیل چرخهی عمر سیستمهای فتوولتائیک

شکل ۲۴) پتانسیل گرمایش جهانی-سیستم مزرعهی خورشیدی (SFPV) اندونزی

مطابق انتظار مشخص است که در تمام موارد بیشترین مقدار مربوط به فاز manufacturing میباشد و به جز دو مورد SAPV مالزی و SRPV تایلند که فاز برچیدن و دفع در رتبه ی دوم قرار دارد، در بقیه ی موارد فاز ROS construction بعد از manufacturing قرار گرفته است.

۳-۱۳ پتانسیل گرمایش جهانی (IPCC GWP 20a) پتانسیل گرمایش جهانی

نتایج و نمودارهای این دسته اثر هم مشابه حالت قبل میباشد و به دلیل جلوگیری از طولانی شدن گزارش از درج آنها خودداری شده است.

۳-۱۳ پروتکل گازهای گلخانهای (GHG Protocol) پروتکل گازهای گلخانهای

GHGP به عنوان یک استاندارد بین المللی برای محاسبه و گزارش انتشار گازهای گلخانه ای است، که گازهای گلخانه ای را بر اساس منبع به محدودههای مختلف طبقه بندی می کند. در نمودارهای صفحات بعد انتشارات هر فاز به چهار گروه مختلف تقسیم شدهاند:

>> کربن ناشی از سوختهای فسیلی

>> کربن بیوژنیک: کربنی که از منابع بیوژنیک مانند گیاهان و درختان منتشر می گردد.

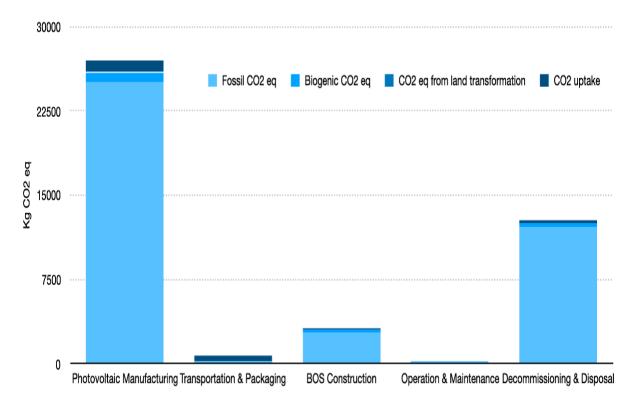
تحلیل چرخهی عمر سیستمهای فتوولتائیک

>> کربن حاصل از دگرگونی و تغییرات کاربری زمین

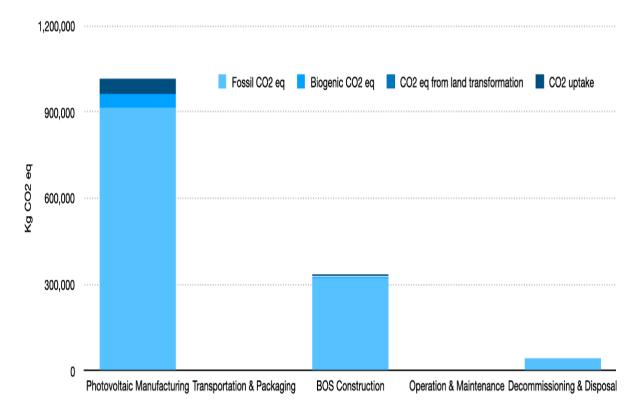
>> جذب کربن (دی اکسید کربنی که هنگام رشد گیاهان و دختان در آنها ذخیره می شود)

همانگونه که مشخص است بیشترین سهم، با اختلاف زیاد، مربوط به سوختهای فسیلی می باشد.

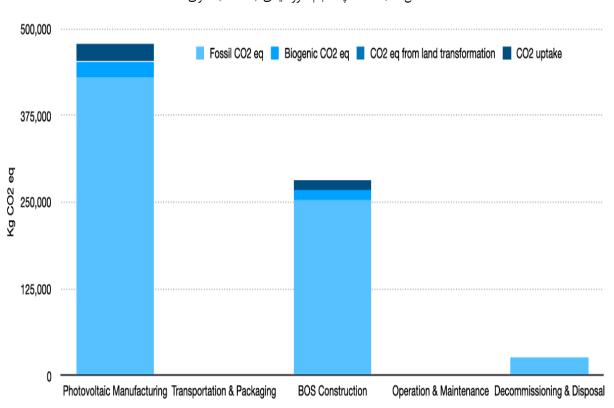
شكل ۲۵) GHG سيستم PV مستقل (SAPV) مالزى

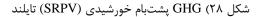
شكل ۲۶) GHG سيستم PV مستقل (SAPV) تايلند

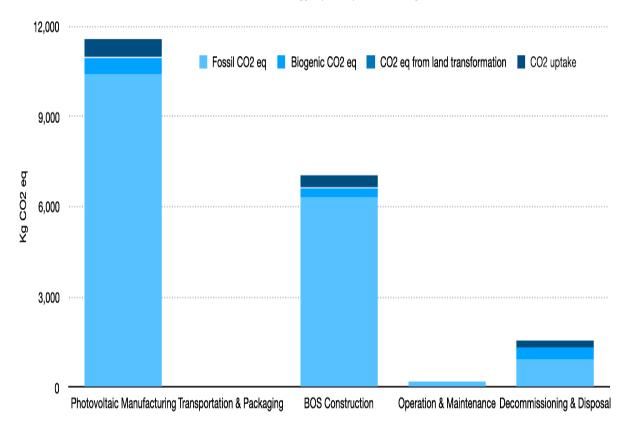

شکل ۲۷) GHG پشتبام خورشیدی (SRPV) مالزی

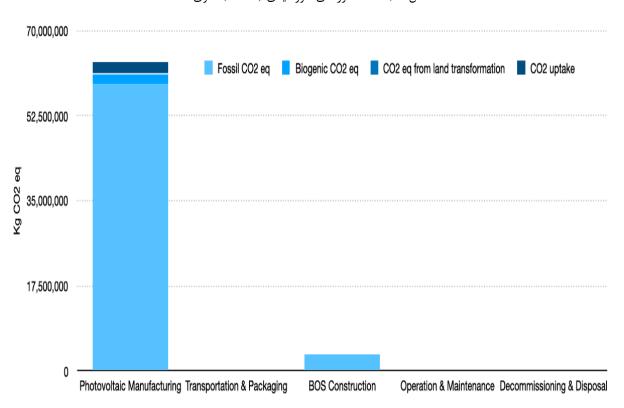

Page 30 | 34

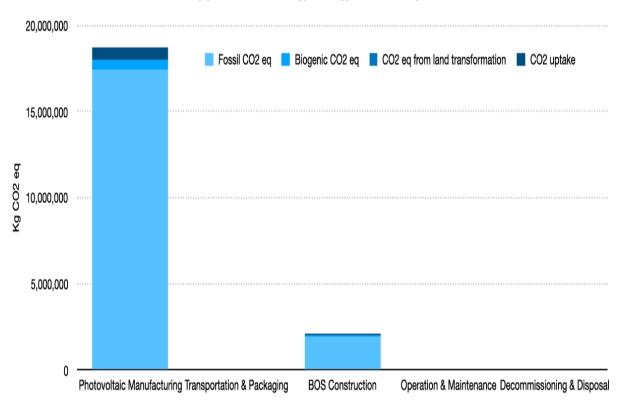

شکل ۲۹) GHG مزرعهی خورشیدی (SFPV) مالزی

Page 31 | 34

شکل ۳۰) GHG مزرعهی خورشیدی (SFPV) اندونزی

۱۴) نتیجه گیری

مهمترین نکته در این گزارش اعداد بهدستآمده برای زمان بازپرداخت انرژی سیستمها میباشد. در حالیکه طول عمر سیستمها ۲۵ سال در نظر گرفته شده و در دو مورد سیستم مستقل و پشتبام خورشیدی در مالزی، اعداد بهدستآمده ۳۲ و ۳۶ سال بوده که بسیار بیشتر از ۲۵ سال عمر نیروگاه است. در دو سیستم مستقل و پشتبام خورشیدی در تایلند با EPBT برابر ۷ و ۱۵ سال نتیجهی مطلوبی حاصل شده است. در هر دو مزرعهی خورشیدی هم EPBT تقریبا با عمر سیستم برابر است. بررسی چرخهی عمر و حصول این اعداد نشان می دهد که با توجه به تکنولوژیهای موجود و به خصوص برای کشورهایی با منابع طبیعی سرشار باید با تامل بیشتری نسبت به استفاده از این سیستمها در سطح کلان قضاوت کرد (نباید شرایط تحریم کشور ما و عدم دسترسی به تکنولوژیهای با کیفیت و بهروز دنیا را نیز فراموش کرد). در حالت کلی رشد و ترویج فنآوریهای PV با انرژی و هزینهی کمتر باعث افزایش احتمال کاهش GWP و انتشار گلخانهای در طول چرخهی عمر آن میشود. نوآوری در ساخت ماژول می تواند منجر به صرفهجویی قابل توجهی در هزینهی تمامشدهی ماژول و انتشار گازهای گلخانه ای در طول ساخت شود. EPBT را می توان همراه با کاهش ضخامت ویفر و مقدار سیلیکون هدررفته در فرآیند تولید کاهش داد. تمرکز بر یافتن راه حل جایگزین برای فرآیند تولید بهتر فتوولتائیک باید به عنوان بهترین روش برای بهبود کیفیت سیستم در نظر گرفته شود. بيشترين مقدار مصرف انرژی و انتشار مربوط به فاز توليد (MANUFACTURING) میباشد. CED هر دو SAPV1 و SAPV2 به ترتیب ۸۱٪ و ۸۲٪ برای تولید فتوولتائیک است. پس از فاز تولید در SAPV1 بیشترین CED در فاز حمل و نقل و بسته بندی با ۴٪ است. در همین حال، برای SPV2 ه BOS با ۱۸٪ دومین است. این به این دلیل است که SPV1 یک سیستم مستقل (مزرعهی خورشیدی مستقل) در مقیاس بزرگ بوده و نیاز به BOS بزرگتری دارد. بهطور مشابه برای SRPV1، SFPV2 ·SFPV1 ·SRPV2 هم فاز manufacturing به ترتیب با ۶۴٪، ۵۹٪، ۷۵٪ و ۷۴ درصد بیشترین مقدار CED را به

خود اختصاص داده است. در تمام این سیستمهای بزرگ، BOS به ترتیب با ۳۵٪، ۳۴٪، ۳۵٪ و ۲۶٪ در ردهی بعدی EPBT (۷ ساله) در قرار دارد. این ثابت می کند که اندازه سیستم نقش مهمی ایفا می کند. SRPV2 دارای سریعترین دوره ی PV است. سیستم فتوولتائیک برای هر شش مطالعه موردی بسته به عوامل مورد بحث، جوانب مثبت و منفی خود را دارد. تولید PV به دلیل مصرف انرژی زیاد در طول فرآیند رشد شمش، بیشترین تأثیر را بر EPBT می گذارد. با این حال، به طور کلی EPBT سیستم های PV، با توجه به اندازه ی سیستم، مقدار پنل نصبشده، نوع BOS گذارد. با این حال، به طور کلی EPBT سیستم های PV، با توجه به اندازه ی سیستم، مقدار پنل نصبشده، نوع است. بنابراین در مورداستفاده، بازده پنل، منطقه ی جغرافیایی و میزان تابش دریافتی و روش بهرهبرداری و نگهداری متفاوت است. بنابراین در انتخاب یک سیستم فتوولتائیک جدید باید این عوامل را در نظر گرفت تا با کمترین مصرف انرژی، کارآمدترین سیستم حاصل شود. این به نوبه خود اثرات زیستمحیطی سیستم PV را بهبود می بخشد و منجر به یک سیستم کارا با ردپای کربن کوچک می شود. SAPV در مقیاس کوچک از نظر انتشار CO2eq توصیه می شود که در مقیاس بزرگ باشد. EPBT یک سیستم SAPV و SAPV در مقیاس بزرگ نیز به اندازه ی بیش از نیمی از سیستم مقیاس کوچک کاهش می یابد. در حالت کلی در شرایط یکسان برای سیستمهای PV ترجیح بر این است که در مقیاس بزرگتری ساخته شود چون باعث کاهش انتشارات و EPBT می شود.

References

- [1] https://ourworldindata.org/electricity-mix
- [2] Chen F F, An Indispensable Truth: How Fusion Power Can Save the Planet, 43 DOI 10.1007/978-1-4419-7820-2_2, © Springer Science+Business Media, LLC 2011
- [3] U.S. Department of Energy The history of solar Office of Energy Efficiency \& Renewable Energy, accessed August 9, 2015.
- [4] Dewi T, Risma P, Oktarina Y, Roseno M T, Yudha H M, Handayani AS, and Wijanarko Y, A Survey on Solar Cell; The Role of Solar Cell in Robotics and Robotics Application in Solar Cell Industry in Proc Forum in Research, Science, and Technology FIRST 2016 pp C19-C22.
- [5] Jäger K, Isabella O, Smets A H M, van Swaaij R A.C.M.M, and Zeman M, 2014 Solar Energy: Fundamentals, Technology, and Systems, Delft University of Technology.
- [6] Akarslan F 2012 Photovoltaic Systems and Applications Modeling and Optimization of Renewable Energy System ed Sencan Arsu chapter 2 pp 21-52.
- [7] Murphy F, and McDonnel K 2017 A Feasibility Assessment of Photovoltaic Power Systems in Ireland; a Case Study for the Dublin Region, Sustainability, vol 9 pp. 302-316.
- [8] IEA guidelines (2010)
- [9] Life Cycle Assessment of Photovoltaic Systems in the APEC Region, APEC Energy Working Group, April 2019
- [10] Evaluating the Environmental Performance of Solar Energy Systems Through a Combined Life Cycle Assessment and Cost Analysis, Maria Milousi, Manolis Souliotis, George Arampatzis and Spiros Papaefthimiou, May 2019